

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigessimvm-Octavvm De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

De impedimento publicae honestatis. Pun. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

potestate: at filius illegitimus non solet naturalis appellari, & ex alia parte non est sub potestate patris. Ergo cum ipso non prohibetur matrimonium, vti notatur prædicti Doctores, quidquid sine fundamento dicat Basil. Ponce, d. cap. 41. num. 4. de filius illegitimus.

16 Tertio dico cognationem legalem, quæ per modum affinitatis contracta est inter vxorem adoptantem cum adoptato, & inter vxorem adoptati cum adoptante perpetua esse, eo quod reverentia, cui innitur perpetua sit, sicuti decimum est in leg. adoptivus, 14. ff. de Rit. nuptiar. Eclog. regia 8. tit. 7. p. 4. Et tradit ex omnium sententia Sanch. lib. 7. disputat. 61. n. 24. Layman. Basil. Coninch. Gaspar Hurtado locis allegatis. Neque ad alias personas hæc cognatio extenditur, cum de iis tantum personis iura loquantur.

PUNCTUM X.

De impedimento publicæ honestatis.

- 1 Quid sit impedimentum iustitiæ publicæ honestatis?
- 2 Non est iuris naturalis, sed positivi.
- 3 Vnde hoc impedimentum iure antiquo ortum haberet, expenditur.
- 4 Quid Trident. in hoc impedimento statuerit.
- 5 Restrictio Concilij solum pro sponsalibus, non pro matrimonio rato intelligitur.
- 6 Aliqui censent ex sponsalibus nullis ob defectum consensus, vel ob aliud impedimentum occultum nasci hoc impedimentum.
- 7 Oppositum verius est.
- 8 Ex sponsalibus mutuo consensu dissolutis oriri hoc impedimentum affirmant Sanch. & alij.
- 9 Sed contrarium tenendum est.

1 Impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ortum habet ex sponsalibus de futuro, & matrimonio de presenti, ex eo namque quod quis sponsalia, vel matrimonium cum aliqua contrahat, propinquus sit omnibus consanguineis (sue sponsæ, & contra sponsa propinqua facta est consanguineis sui sponsi. Appellatur autem hoc impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, quia iustum, & æquum est ob publicam honestatem, decorem, & decentiam impedire, ne sponsus cum consanguineis suæ sponsæ, vel sponsa cum consanguineis sui sponsi contrahat.

2 Hoc impedimentum non est iuris naturalis, vti de se constat, & latentur omnes, sed est iure Ecclesiastico introductum, vti constat ex cap. si quis vxorem. Cap. si quis de spons. auerit 27. qu. 2. Cap. litteras de desponsat. impuber. Cap. inuenis. Cap. veniens. c. ad audiendam. Cap. sponsalia de Sponsal. & cap. unio de Sponsalib. in 6. & Conc. Trid. sess. 24. c. 3. de reform. matr.

3 Iure antiquo hoc impedimentum siue ex sponsalibus, siue ex matrimonio extendebatur ab consanguineos intra quartum gradum Nam licet Textus de hoc impedimento loquentes gradum illius non expresserint, sed solum dixerit extendi ad consanguineos sponsi, vel sponsæ: cum consanguineis post Innocent. III. in cap. Non debet de consanguin. & affinit. intra quartum gradum, & non ultra reputentur, efficitur hoc impedimentum ad consanguineos intra quartum, & non ultra extendi.

Rursus oriebatur ex sponsalibus, & matrimonio puris. hoc est absolutis, & cum certa persona initis, siue valida, siue irrita fuerint, modo non fuerint irrita ex defectu consensus, nec præiudicium prioribus afferrent, est expressa decisio cap. vnica. De sponsalib. in 6. Quare ex sponsalibus, vel matrimonio conditionatis ante impletam conditionem nullum impedimentum nascebatur, quia conditio consensus suspendit, efficitque ne sponsalia, vel matrimonia ante illius euentum effectum habeant. Impletâ verò conditione qui censent eo ipso absque nouo consensu sponsalia, vel matrimonium consistere, affirmabant nasci impedimentum, secus qui nouum consensum requirunt. Item neque oriebatur impedimentum ex sponsalibus metu vel errore personæ, vel absque sufficienti deliberatione, veroque consensu celebratis, quia hæc sunt nulla ex defectu consensus, bene tamen ex sponsalibus, vel matrimonio ex aliquo alio impedimento, vel solemnitate defectu irritis, vti declarauit Cardinalium congregatio apud Farinacium, & Barbosa sess. 24. cap. 3. Concl. Trident. Et apud Rebelleum in append. ad lib. 4. num. 102. Quocirca non videtur audiendum Sanch. lib. 7. disp. 30. num. 13. afferens ex matrimonio rato celebrato absque parocho, vti testibus nullum impedimentum nasci, qui neque speciem habet contractus. Quippè prædictus contractus nullus non est ex defectu solemnitate à Concilio requisita. At Textus in cap. vnico de sponsalibus in 6. decidit ex sponsalibus, vel matrimonio nullis ex quacunque causa præter defectum consensus hoc impedimentum publicæ honestatis oriri. Ergo ex prædicto contractu nullo necessario oritur, referuntque Farin. Barbosa. & Rebelleum. decisum fuisse à sacra Congreg. de Castro, Sum. Mor. Part. V.

gregatione in hæc verba: Præsupposita declaratione per constitutionem Pij V. super hoc decreto (scilicet sess. 24. c. 3.) censuit congregatio oriri impedimentum publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de presenti etiam nulliter contractis, ommissa forma decreti Concilij sess. 24. c. 1. & constat ex c. Ad audientiam de sponsalib. vbi existente matrimonio nullo ob impedimentum consanguinitatis oritur publicæ honestas. Atque ita docent Basil. Ponce, lib. 7. c. 3. in fine. Gaspar Hurtado disp. 2. difficult. 2. num. 7. Et colligitur ex Layman. lib. 5. sum. tract. 10. par. 4. c. 9. num. 5.

Neque item oritur hoc impedimentum ex sponsalibus, vel matrimonio irritis ob priorum præiudicium. Verbi gratia promissisti ducere Mariam, & ante horum sponsaliorum legitimam dissolutionem contrahis cum eius sorore, ex tali contractu nullo, vti potè præiudicante priori nullum oritur impedimentum, vti expressè deciditur dicto c. vnico. De sponsalib. in 6. Et notatur Sanch. lib. 7. disp. 68. num. 24. Gutierrez. c. 104. num. 17. Difficultas est casu quo priora sponsalia cum Maria conditionalia essent, & contracta cum eius sorore absoluta? Qua in re dicendum est, si ante euentum conditionis sponsalia de futuro cum eius sorore contraxeris, nullus est contractus, nullumque impedimentum, quia in præiudicium prioris obligationis nemini te obligare poteris: Quod verum censet etiam iure antiquo ante Concil. Trident. spectato. At si non sponsalia de futuro, sed verum matrimonium ratum contrahas, cum hoc matrimonium validè esto illicitè contractum sit, prioribus sponsalibus conditionatis derogat. Hæc de iure antiquo.

Verùm Conc. Trident. sess. 24. cap. 3. de reform. matrimo. constitutionem edidit in hæc verba. Iustitia publicæ honestatis impedimentum, vbi sponsalia quacunque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit, vbi autem valida fuerint primum gradum non excedunt, quoniam in vltioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispensatione obseruari. Ex quo decreto manifestè constat duplicem restrictionem impedimento publicæ honestatis factum esse, primam ne contrahatur prædictum impedimentum ex sponsalibus nullis, secundam, ne contrahatur ultra primum gradum, cum tamen iure antiquo ex sponsalibus inualidis, nisi inualida essent ex defectu consensus, vel in præiudicium priorum contraheretur impedimentum vsque ad quartum gradum.

Et licet aliqui graues Doctores, Nauarr. cap. 22. num. 58. in mm. Hisp. Couarruu. 4. decret. 2. par. cap. 6. § 2. num. 2. Ludouic. Lopez, 2. par. instrum. cap. 50. censent restrictionem à Concilio factam non solum de sponsalibus, sed etiam de matrimonio rato esse intelligendam, eo quod restrictio facta in accessorio censenda sit facta in principali, præcipue cum ex matrimonio rato nullo non inueniatur expressum nasci hoc impedimentum. Quæ sententia ante declarationem Pij V. editam anno 1568 in bulla quæ incipit, ad Romanum, probabilis esse poterat. At post prædictam declarationem nullatenus sustinenda est. Inquit enim Pontifex, quod cum multi dubitauerint, an decretum Concilij Trident. sess. 24. cap. 3. intelligatur de sponsalibus de futuro, vel etiam de matrimonio de presenti non consummato. Authoritate Apostolica tenore presentium de claramus, & definitum decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro durat, non autem in matrimonio (sicut præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, in quibus de iure veteri ante prædictum decretum Concilij introductum erat. Atque ita obseruarunt Nauarr. d. cap. 22. num. 57. in man. Latino. Henrquez lib. 12. cap. 10. num. 2. Gregor. de Valen. tom. 4. disp. 10. quest. 5. punct. 3. Sanch. lib. 7. disp. 70. num. 5. Gutierrez. cap. 104. num. 23. Basilius Ponce, lib. 7. c. 35. num. 3. decisumque est à sacra Congregatione, prout refert Farinac. & Barbosa dicto cap. 3. Concilij. Et Rebelleum in append. ad lib. 4. de oblig. iustit. num. 102.

Sed an ex sponsalibus nullis ob defectum consensus, vel ob aliud impedimentum omnino occultum nascatur impedimentum: discutere non caret. Nam Thom. Sanch. lib. 7. disp. 68. ad n. 14. Henrquez lib. 11. cap. 10. Basil. Ponce, lib. 7. c. 35. num. 10. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 10. par. 4. cap. 9. n. 4. & alij censent nasci, eo quod hoc impedimentum statutum sit propter indecentiam, quam secum trahit matrimonium cum consanguinea in primo gradu illius, quacum sponsalia contraxerit: hæc autem indecentia semper oritur quoties constat publicè sponsalia valida fuisse, tamen de facto irrita sint. Vnde cum Concilium dicit ex sponsalibus quacunque ratione valida non fuerint non contrahi hoc impedimentum, intelligendum est verbum quacunque ratione, quæ cognoscitur, & scitur.

Sed rectius meo iudicio Nauarr. c. 22. num. 57. Petrus de Ledesma. q. 55. art. 4. in dubio 1. circa solutionem certij. Venerum in append. ad speculum fol. 76. Rebelleum lib. 3. quest. 14. Gaspar Hurtado disp. 21. difficult. 1. num. 4. Coninch. disput. 32. dub. 5. num. 69. affirmantur ex prædictis sponsalibus nullum nasci

nasci impedimentum. Quia Concilium generaliter dixit, ex sponsalibus quacunque ratione inuolida fuerint nullum impedimentum contrahi. Ergo absque fundamento restringitur ad ea quae sunt publice inuolida. Alias neque ex sponsalibus validis omnino oculis impedimentum oritur, siquidem nulla indecentia esset in tali contractu cum consanguineis sponsae. Quapropter non est spectanda indecentia publica, quae apud homines oritur, sed quae oritur spectato ipso contractu.

- 8 Deinde est dubium, An ex sponsalibus mutuo consensu dissolutis oriatur supradictum impedimentum? Affirmat Sanch. lib. 7. disp. 68. num. 11. Piafecus in praxi Episcop. 2. p. cap. 4. Layman. lib. 5. summat. 10. par. 4. cap. 9. num. 3. Mouentur ex cap. si quis uxorem. Cap. si quis desponsauerit. Et cap. accessit de Desponsat. impuber. & cap. sponsam de sponsalib. quibus Textus constat hoc impedimentum perpetuum esse, nec morte sponsi, vel sponsae cessare, quinimo nec dissensu vnus, vt probat Textus in dicto cap. accessit.
- 9 Sed in contrarium est declaratio sacrae Congregationis apud Farinacium dicto cap. 3. & apud Rebellen in dicto append. lib. 4. num. 99. quae sic habet. Si sponsalia soluantur de consensu Congregatio censuit esse inuolida. Propter hanc declarationem censet ex sponsalibus, quae mutuo consensu dissoluantur, vel quae dissoluantur ex causa legitima non oritur impedimentum, quia ea non reputantur à Concilio valida absolute, & simpliciter eo quod firmiter, & in perpetuum non valuerint, sed solum reputantur valida secundum quid, & pro aliquo determinato tempore, ac proinde ex illis non oritur impedimentum iustitiae publicae honestatis. Secus est de sponsalibus morte alterius dissolutis; haec enim simpliciter, & in perpetuum valida fuerunt, ac proinde ex illis impedimentum nascitur. Sic docuit Eman. Saa. verbo Matrimonium, vbi de impedimentis dirimentibus, numer. 12. Basil. Ponce, lib. 7. cap. 36. num. 9. Gutierr. cap. 103. m. 11. Gaspar Hurtado disp. 2. 1. difficult. 1. num. 5. Rebellen & Farinac. loc. alleg.

PUNCTVM XI.

De impedimento disparitatis cultus.

- 1 Explicatur hoc impedimentum.
- 2 Non prouenit hoc impedimentum à iure naturali, sed à positio-
ne Ecclesiastico.
- 3 Vnde habentur haec irritatio.
- 4 Ex dispensatione Pontificis potest fidelis cum infideli contra-
here.
- 5 Coniugia fidelium cum haereticis aliqui censent esse irrita.
- 6 Contrarium omnino quendum est.
- 7 Satisfit oppositis rationibus.
- 8 Quamuis matrimonium Catholicum cum Haeretico validum sit,
iure tamen Ecclesiastico est prohibitum.
- 9 An aliquo casu liceat i proponitur dubitandi ratio.
- 10 Spectato iure naturali licitum est aliquando hac inire coniu-
gia: Et quid spectato iure Ecclesiastico?
- 11 Apponitur quadam illatio pro declaratione superioris sen-
tentiae.
- 12 Aliquando potest Catholicus cum haeretico matrimonium
contrahere, etiam stante periculo subuersionis, animo ta-
men firmo subuersioni non assentiendi.
- 13 In contrahendo coniugio necessario seruandi sunt ritus, & for-
ma ab Ecclesia Romana praescripti.

Errum est apud omnes disparitatem cultus, quae interuenit inter personam baptizatam cum non baptizata impedimentum esse matrimonio contrahendo, eo quod de-
decer positum Christi institutione matrimonium in Sacramentum eleuante, vt aliquis baptizatus matrimonium suscipiat, quod Sacramentum non sit. At si baptizatus cum non baptizato contraheret, eius matrimonium Sacramentum non esset, eo quod non baptizatus incapax sit alicuius Sacramenti recipiendi, & nequit ex parte vnus esse Sacramentum, & non ex parte alterius, cum matrimonium vnicum, & indiuisibile vinculum sit efficiens duo extrema.

Hoc autem impedimentum non prouenit à iure naturali, nam stante hac Religionis diuersitate, coniuges obligari possunt ad mutuam cohabitationem, debitique redditionem, & prolis educationem, qui est finis, & matrimonij essentia, tamen ea habitatio discordiis obnoxia sit, & prolis recta educatio satis periculosa. Haec enim solum probant ea coniugia plerumque illicita esse, non tamen conuincunt esse irrita. Alias Salomon dicens, filiam Pharaonis; & Iacob filias Laban, & Ioseph filiam Putipharis, & Moyse filias Iethro, & Esther nubens Aethiopo irrita inuenit coniugia, & quod magis est sanctissima Monica Augustini mater, quae infideli nupit, & Clothildes Clodouo in concubitu essent. Quod non est dicendum. Neque his obstat, quod coniux fidelis priuilegio fidei possit ab infideli diuertere, & matrimonium initum dissoluere

aliud contrahendo, quia haec potestas non praedicat matrimonij essentia, quae solum est, vt coniuges per se obligentur ad mutuam cohabitationem, quacum obligatio optime fiat, vt ex accidenti excusetur. Neque item hoc impedimentum iure Diuino positum constitutum est, quia nullus est Textus, ex quo colligatur. Et licet Christus Dominus matrimonium fidelium in Sacramentum eleuauerit, non inde probatur inhabilitate fideles ad inuicem matrimonium, quod Sacramentum non esset. Quae est communis sententia Canonistarum, & Theologorum, teste Couarruu. in 4. decret. 2. p. c. 6. §. 11. n. 1. Matienzo lib. 5. recop. tit. 1. Gloss. 1. in Rub. n. 159. Sanch. lib. 7. disp. 71. m. 7. & segg. Basilio Ponce lib. 7. c. 47. m. 2. & 3. Gutierr. c. 104. m. 1. Coninch. disp. 3. 1. dub. 3. conclus. 1. & alii.

Quocirca solo iure Ecclesiastico afferendum est hoc coniugium fidelis cum infideli irritum esse, vt praedicti Doctores testantur, ex quibus aliqui censent iure scripto hanc irritationem habere nempe ex Concilio Niceno primo can. 67. & 69. vbi aequè puniunt nubens infidelis ac si duas uxores acciperet, neque admittitur ad penitentiam, nisi infidelium relinquat. Et licet aliqui de separatione quoad thorum, & habitationem explicent, rectius videtur explicandum Textus de separatione matrimonij quoad vinculum, siquidem sic conuenit haec constitutio cum leg. unica. Cod. de nuptijs, genit. vbi tanquam adulteria haec coniugia reparantur. Sed esto nullus sit Textus expressus, consuetudine tamen à Romana Ecclesia approbata certissimum est disparitatem cultus impedimentum esse dirimens matrimonij contrahendi, colligiturque aperte ex cap. 23. quae 1.

Ex his inferitur ex dispensatione Pontificis posse fidelem cum infideli matrimonium inire, siquidem solo iure Ecclesiastico irritum est. Quinimo si grauis causa huius dispensationis intercedat, periculumque peruersionis tum in coniuge, tum in prole caueatur, licita erit talis dispensatio, atque idem non solum valide, sed licite contrahi matrimonium poterit, sicuti notauit Sanch. lib. 7. disp. 71. m. 10. Gutierr. cap. 104. m. 1. Coninch. disp. 3. 1. dub. 3. in fine. Quod amplius constabit ex postmodum subiiciendis.

Quoad coniugia fidelis cum haeretico attingit. Aliquos Iurisperitis, est pauci senserunt irrita esse. Glossa in cap. fin. verbo contra substantiam de conditionib. appositis. Hostiens. in c. 1. de coniugio sororum, num. 1. Carterius de haereticis num. 159. Simancae de Catholicis institutionibus, c. 40. & 46. Roias in singul. 228. n. 70. Quibus fauet lex 1. §. 1. tit. 1. part. 4. Mouentur ex can. 72. sextae Synodi generalis in Tullio, vbi haec verba habentur, non liceat vniuius orthodoxum cum muliere haeretica, neque orthodoxam cum viro haeretico copulari. Sed si quid huiusmodi ab vno ex omnibus factum apparuerit irritas nuptias existimatis, & nefarium coniugium dissolui. Expandenda sunt verba trinitas, & dissolui, quae nullitatem coniugij demonstrant. Praeterea quae lege prohibentur si fiant, pro infectis habenda sunt, lege non dubium, Cod. de legibus. At matrimonium Catholicum cum Haeretico prohibitum est tum iure Diuino, tum Ecclesiastico. Ergo habendum est pro infecto, iuxta Textum in capite videtur nobis 35. q. 6. ibi: Nam quod contra interdictionem, & ordinem Ecclesiae factum est ratum non haberi tam Diuina, quam humana lege proclamatur auctoritas; quia ea quam inordinatè superaddidit prohibitionem reuocantur vxor non est.

Ceterum omnino dicendum est matrimonium Catholicum cum Haeretico validum esse, vt testatur D. Thom. ab omnibus Theologis receptus in 4. d. 39. quae 1. unica art. 1. ad 1. & ex Iurisperitis ferè omnes, prout eos refert, & sequitur Sanch. lib. 7. disp. 72. à n. 2. Ioanna. Gutierr. cap. 104. num. 6. & alij passim. Colligiturque ex cap. decretum de haereticis in 6. vbi nubens haeretico dote priuatur, non tamen iubetur separari. Probatur vsus, & consuetudo ab Ecclesia Romana receptus, quo praedicta matrimonia sustinentur, tamen prohibeantur.

Neque his obstant quae in contrarium adduximus. Nam canon 72. sextae Synodi respondent Sanch. Gutierr. Egid. & alij nullius esse auctoritatis, eo quod suppositicij sint. Secundo concedendo legitimam auctoritatis esse, vt placuit Gratiano in capite sextam Synodum, capite habeo 17. disticta. Et colligitur ex Anastasio Bibliothecario in praefat. ad septimam Synodum. Respondeo antiquis temporibus matrimonia Catholici cum Haeretico irrita fuisse, sicut colligitur ex Concilio Cathaginen. III. can. 12. & Calcedonen. can. 14. & Illiberitano. can. 1. 16. & 17. & Agathensi can. 67. In quibus eodem modo de matrimonio cum Haereticis, ac de matrimonio cum Infidelibus, & Iudaeis est sermo. At postmodum consuetudine abrogata est annullatio matrimonij Catholici cum haeretico perferente irritatione, & annullatio fidelis cum infideli. Praeterea quod nomen haereticis in praedicto can. 72. non incongrue sumitur pro infideli, vt explicuit Theodor. Balsaminus in commentario ad Nonocanonem Phosij tit. 15. de haereticis can. 13. quem refert, & sequitur Basilio Ponce in append. ad cap. 46. lib. 7. capite 1. Et consentit Reginald. 1. tit. praef. lib. 31. num. 169. Ad Textum in capite videtur nobis, & ad legem non dubium, respondeo facta contra legem habenda